

vexilotogie

116

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

vexilotologie

116

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Jaroslav Martykán - Michail Vladimirovič Revnivcev

VLAJKY TURKICKÝCH NÁRODŮ - I.

Volný seriál článků o turecké vexilogii, který se v letech 1995-1996 objevoval na stránkách zpravodaje (1), je třeba logicky uzavřít zmínkou o vlajkách turkických národů, žijících na území Evropy a Asie. Pojednání o vlajkách historických tureckých říší, včetně té nejmladší, Osmanské, které bylo obsahem předchozích dvou příspěvků, vycházelo ze symboliky 16 zlatých hvězd na emblému a vlajce tureckého prezidenta. Součástí emblematicky hlavy státu Turecka je však také velké šestnácticípě slunce, jak již bylo zmíněno dříve. Samo o sobě je prastarým symbolem všech turkických (türkých) národů Asie, jeho paprsky však mají podle oficiálního výkladu další symboliku - představují 16 hlavních turkických národů, z nichž většina žije na území bývalého SSSR, osmanští Turkové v Turecku a Jugurové (Júkujové) žijí v Číně.

Tato skutečnost je významná, nebot' rozpad Sovětského svazu a pád komunismu ve státech, vzniklých na jeho troskách, vede k prohlubujícímu se sebeuvědomování těchto národů. A to přesto, že byly silně porušovány, resp. asimilovaly do sousedních větších (zpravidla také turkických) národů. V současném Turecku je tento proces sledován s velkým porozuměním a turečtí politici i vědci se cílevědomě snaží znovuzrození turkických národů ovlivňovat a podněcovat.

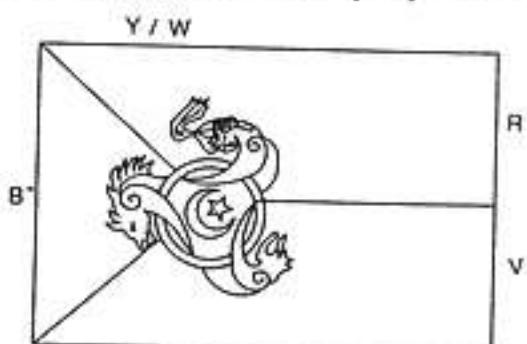
Jednou z vedoucích organizací je i Nadace pro výzkumy tureckého světa (Türk Dünyası Arastırma Vakfı, TÜDAV), která v r. 1995 vydala plakátový kalendář s vyobrazením 29 vlajek turkických i dalších spřízněných národů. Tyto vlajky pak byly, bohužel bez podrobnějšího komentáře, publikovány v některých vexilogických periodikách (2). Kromě státní vlajky Turecka obsahuje plakát vlajky 6 nezávislých států, 8 svrchovaných republik Ruské federace a 1 autonomní republiky, o nichž jsme se již na stránkách *Vexilotologie* zmíňovali. Zeza nové však budou informace o symbolech 9 malých národů, které vůbec nedosáhly nebo jen částečně dosáhly své státnosti, jakož i o třech historických vlajkách a jedné vlajce politického hnutí, za nimiž se skrývají další národnostní skupiny.

Při orientaci v teritoriálně značně rozšířené "rodině" turkických národů bychom si dovolili použít všeobecně uznávaného třídění, používaného odborníky na turkické jazyky. První skupinu tvoří turkické národy Kavkazu, zastoupené na emblému tureckého prezidenta dvěma slunečními paprsky. Jsou to jednak Ázerbajdzánci (Azerové), o jejichž vlajce jsme ve

Vexilogii již psali (3), a jednak tzv. *Severokavkazští Turkové*, mezi které řadíme Kumyky, Karačajce, Balkary a Nogaje.

Kumykové jsou turkickým národem žijícím v Dagestánské republice. Jsou převážně muslimové sunnitského směru se šíitskými menšinami v Derbentu a Machačkale. Pocházejí sice ze severních stepí Dagestanu a jsou početně nevýznamní (300 tis.), jejich kulturní, jazykový, politický a ekonomický vliv je značný. Kumyktina, jejíž pisemná tradice se datuje až do minulého století a mezi jejimiž památkami se nalézají i beletristická díla, sloužila jako *lingua franca* pro všechny národnosti severovýchodního Kavkazu. Devět desetin kumykské populace žije v okolí měst Chasavjurt, Bujnak, Kajtak, Babajurt, Kiziljurt, Kajkent a Machačkala.

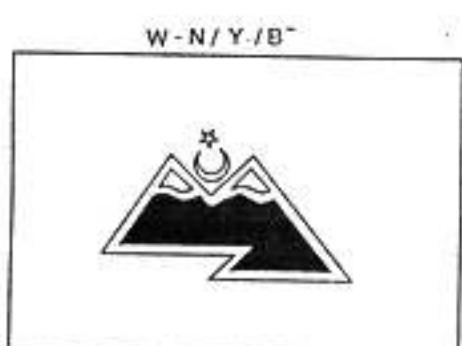
Lidové hnutí *Tenglik*, usilující o separátní Kumykskou republiku, neuspělo a Kumykové žijí v Dagestánské republice, jejíž barvy (4) se objevují i na kumykském praporu. Ten tvoří list rozdělený na dva vodorovné pruhy - červený nad zeleným - mezi něž je při žerdi vsunut světlemodrý klin. Přes jeho vrchol je položen žlutý emblém s bílým kruhovým polem, na němž je žlutý půlměsíc s hvězdou. Emblém tvoří prstenec, z něhož vyrůstají doleva hledící hlavy tří postav turecké mytologie - mongolského bojovníka, koně a vlka (obr. 1).

Obr. 1

r. 1944 byli příslušníci obou národů deportováni do Střední Asie, kde žili až do r. 1959. Karačajci původně obývali hornatou jižní část Karačajsko-čerkeské autonomní oblasti (od 9.12.1992 republiky v rámci Ruské federace), avšak po svém návratu byli přesídleni na úpatí Kavkazu (většina karačajských obyvatel žije podél feky Kubáň v okolí měst Učkalan, Taberde a Zelenčuk). Stejný osud postihl i Balkary, obývající dnes předhůří Kabardsko-Balkarska. Ve vzdálené minulosti měly oba národy společné předky, o čemž svědčí i společná řeč, která je pozůstatkem po indoevropském kmeni Alanů, jenž dal jméno Alanskému kmenovému svazu.

"Společnou řeč" našly oba národy i při prosazování vlastního národního uvědomění po r.

Obr. 2

1990. *Karačajská republika* byla několikrát vyhlášena v letech 1989-1991, avšak k ustavení skutečné státnosti Karačajců samostatně nikdy nedošlo. Přesto je jim připisován jako národní vlajka světlemodrý list s dvojitým vrcholkem Elbrusu v černé barvě s bílými vrcholky, žlutým obrysem a půlměsícem s hvězdou mezi oběma vrcholky (obr. 2). Karačajce také představuje modrá barva na vlajce Karačajsko-Čerkeska (5), která je i dominantní barvou vlajky karačajsko-balkarské organizace *Tjore* (Dům), usilující o spojení obou národů ve společném státě turkických národů na Kavkaze. Její prapor, známý od r. 1990, tvoří modrý list, rozdělený podélne dvěma úzkými bílými proužky. Uprostřed má bílý prstenec s bílou kresbou Elbrusu (obr. 3). Bílý prstenec symbolizoval ideu jednoty všech Turků na severním Kavkazu.

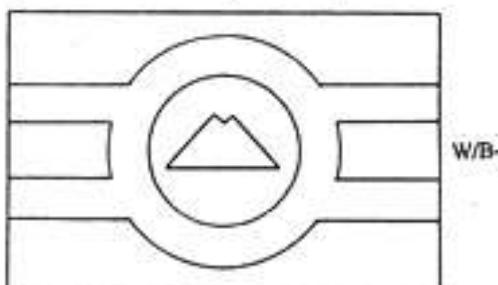
Bez tohoto prstence, tj. přesně tak, jak se objevuje na tureckém plakátu pod označením *balkarská národní vlajka*, ji používala Národní rada balkarského národa. Ta vyhlásila 17.11.1996 na Sjezdu balkarského národa novou *Balkarskou republiku* v rámci Ruské federace a její vystoupení z Kabardska - Balkarska. Její státní vlajkou by se měla stát vlajka na obr. 4 (na světlemodrém listu bílý dvojitý vrchol Elbrusu mezi dvěma vodorovnými pruhy); avšak o ní jsme se již ve *Vexilologii* zmíňovali (7).

Nogajové jsou potomky turecko-mongolských nomádů, kteří migrovali na stepi severního Předkavkazska. Představují relativně malý (80 tis.) pozůstatek kdysi mocného a početného národa. Dnes žijí převážně na území Karačajsko-Čerkeska a Stavropolského kraje v okoli řek Kuma a Terek, v menších skupinách i na dalších místech Ruska. V předsovětském období byli Nogajové asimilováni Čerkesy na západě a Kumyky na východě. Výsledkem trvalého tlaku ruských osadníků na severu Kavkazu byla stálá migrace nogajského obyvatelstva do Turecka, na Krym a do Rumunska. Většina Nogajů emigrovala v polovině 60. let minulého století. Ti, co se přestěhovali na Krym, byli asimilováni Krymskými Tatary a také nogajská menšina v okolí rumunské Dobrudže se smísila s krymsko-tatarskými přistěhovalci. Nogajové vyznávají sunnitský islám.

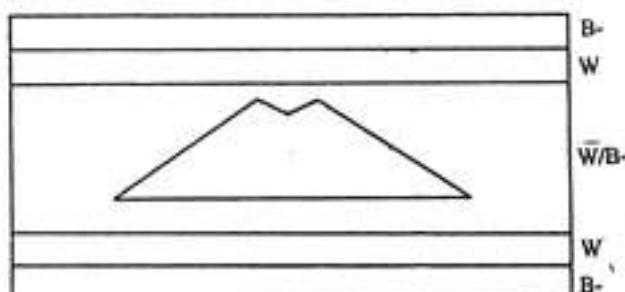
Jejich mluvčím v bývalém SSSR byl Svaz nogajského národa *Birlik* (Jednota), který marně usiloval o ustavení státnosti tohoto národa. Nadace pro výzkumy tureckého světa mu přisuzuje světlemodrou vlajku s bájnovou okřídlenou vlčici černé barvy s oranžově červenou kresbou (obr. 5).

Musíme však s politováním konstatovat, že se nám dosud nepodařilo setkat ani s jednou další zprávou, která by potvrzovala existenci kumykské nebo nogajské národní vlajky. Nehledě na existenci nacionalistických organizací, usilujících o vytvoření vlastních států pro Kumyky a Nogaje, které takových vlajek nikdy neužívaly. Je třeba je zatím považovat jen za umělé konstrukce historiků z TÚDAV.

Druhou skupinou turkických národů - nejpočetnější i nejmohutnější - tvoří ty, jež jsou usazené v oblasti Střední Asie a Kazachstánu a o jejichž vlajkách až na jednu výjimku již Vexilologie informovala. Jde o vlajky *Uzbeků* (8), *Turkmenů* (9), *Kyrgyzů* (10), *Kazachů* (11) a *Karakalpaků* (12), kteří jsou s ohledem na svou početnost zastoupeni na emblému tureckého

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

prezidenta na jednom slunečním paprsku. Totéž však platí i o Ujgurech, kteří se s ohledem na své teritoriální roztríštění a skutečnost, že z velké části žijí za jeho hranicemi, nedosáhli na území bývalého SSSR státotvorného postavení.

Ujgurové žijí v největším počtu (cca 4 miliony) v Ujgurské autonomní oblasti Sin-Tiangu v Číně, zatímco na území bývalého SSSR se nalézají menší skupinky, a to v jihozápadním Kazachstánu, ve východním Uzbekistánu (zvláště kolem Andižanu) a ve větších městech Kyrgyzstánu. Název "Ujgur" je znám již z dob starých tureckých nápisů na tzv. Orchonském monumentu a vyskytuje se i v čínských pramenech. Po dlouhém zapomnění se vrátil po r. 1921, kdy se jim začali nazývat příslušníci tohoto národa, do té doby spisovatelé známí podle místa svého původu nebo způsobu obživy: Kašgarové (z Kašgaru), Turpanové (z Turpanu), Aksuové (z Aksu) nebo tzv. Taranči (tj. rolnici v ujgurštině). Ujgurové na území bývalého SSSR jsou jen potomky ujgurských emigrantů z čínského Turkestánu, přičemž poslední vlny migrace probíhaly na začátku a v polovině 20. století.

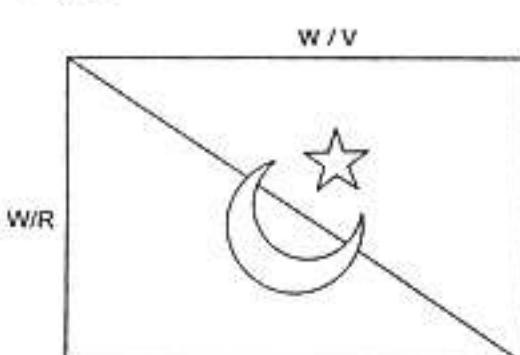
Vinou svého prostorového rozptýlení i poměrně nevelkého počtu nemohli využít současného národněosvobozenecího hnutí neruských národů k vytvoření vlastní státnosti. Patrně o ni ani neusilují, zatímco obdobné ambice sin-tiangujských Ujgurů jsou čínskou komunistickou vládou tvrdě potlačovány. TÚDAV jim proto ve svém přehledu přisoudila jako historický symbol vlajku Východo-turkestánské republiky, obnovené v letech 1944-1946. Z výzkumu, které prováděl M.V. Revnivcev, vyplývá, že prozatímní vláda zavedla pro obnovený stát (existoval již v letech 1931-1932) zelenou vlajku s bílým půlměsícem a hvězdou (13), i když jiné prameny (14) hovoří o modrému listu vlajky. Tento rozpor je možno vysvětlit dvěma

způsoby: jednak existenci jediného čínského výrazu pro obě barvy *qing* (který se překládá jako tmavozelený), jednak skutečnosti, že 5.1.1945 došlo vlivem nástupu levicových sil do vlády Východního Turkestánu k vyhlášení lidové republiky. Ta se zřekla islámského charakteru státu a od té doby se patrně vlajkou země stal světlemodrý (čínsky *lán*) list s bílým půlměsícem a pěticípou hvězdou (obr. 6), jak o něm hovoří Guarghias a jak ji také používá TÚDAV.

Obr. 6

turkické národy Povolží a Uralu, jež jsou rovněž samostatně reprezentovány na tureckém prezidentském emblému a o jejich vlajkách jsme již psali - tj. Tataři (15), Baškirové (16) a Čuvaši (17).

Obr. 7

V případě největšího národa této skupiny, Tatarů, však TÚDAV neuvádí pouze vlajku Republiky Tatarstán jako u ostatních státotvorných turkických národů, ale navíc zmínečně "národní vlajku" státního útvaru Volžsko-Ural (Idel-Ural), který zde existoval v období let 1917-1918 a jehož symbol byl zcela jiný (18). Vlajka, mylně přisuzovaná tomuto zaniklému státu, je ve skutečnosti jednou z variant symbolu vrcholové národní organizace Kazaňských Tatarů, kteří se stali nositeli národněosvobozenecího úsilí tatarského národa v sovětském období. Tvoří

jí list rozdelený pokosem na červený žerd'ový a zelený vlnající trojúhelník, přes které je uprostřed položen bílý půlměsíc s hvězdou (obr. 7). Vlajka Všesvazového tatarského společenského střediska se také zcela přirozeně stala inspirací pro státní vlajku Tatarstánu. V letech 1989-1992 se vlajka Tatarského (od r. 1991) společenského střediska používala ve dvou podobách: tak, jak ji zobrazuje TÚDAV, nebo s vodorovnými pruhy (zeleným nad červeným) a svisle umístěným půlměsícem s hvězdou. I v současné době je tato vlajka mezi tatarskými obyvateli velmi populární a např. v samotné Kazani ji lze vidět častěji než státní vlajku Tatarstánu.

Poznámky:

- (1) Máme na mysli články J. Martykána: Prapory Turků na jejich cestě do Evropy *Vexilologie* č. 95, s. 1835, a Osmanské barvy - červená a bílá, *Vexilologie* č. 98, s. 1883, a č. 99, s. 1899.
- (2) Nejdříve v článku M. Lupant, J. Hurtado: Pueblos turcos, *Gaceta de Banderas* č. 29, květen 1996.
- (3) *Vexilologie*, č. 81, s. 1603.
- (4) Vlajku Republiky Dagestán přinesla *Vexilologie* č. 92, s. 1789.
- (5) *Vexilologie* č. 94, s. 1828.
- (6) Tamtéž, s. 1829.
- (7) Tamtéž, s. 1827.
- (8) Vlajku Uzbecké republiky přinesla *Vexilologie* č. 84, s. 1652.
- (9) Vlajku Turkmenské republiky přinesla *Vexilologie* č. 85, s. 1668.
- (10) Vlajku Republiky Kyrgyzstán přinesla *Vexilologie* č. 86, s. 1686.
- (11) Vlajku Kazašské republiky přinesla *Vexilologie* č. 86, s. 1684.
- (12) Vlajku Karakalpacké republiky přinesla *Vexilologie* č. 89, s. 1739. Na plakátu TÚDAV je vlajka mylně označena jako národní vlajka Karakalpaků.
- (13) Chakimbajev, A.A.: „Sincjan v period japono-kitajskoj vojny“ in Novejšaja istorija Kitaja: 1928-1949, Moskva, 1984, s. 234.
- (14) Guarighias, A.G.: „Flags of Sinkiang and East Turkestan!“ in *Flagmaster* č. 032, Chester, 1.12.1980.
- (15) Vlajku Republiky Tatarstán přinesla *Vexilologie* č. 84, s. 1652.
- (16) Vlajku Baškortostánu přinesla *Vexilologie* č. 85, s. 1667.
- (17) Vlajku Čuvašské republiky přinesla *Vexilologie* č. 86, s. 1682.
- (18) Když se ve dnech 21.6.-20.8.1917 konal v Kazani II. všeruský muslimský sjezd, došlo k vyhlášení kulturní autonomie turkických a ugrofinských národů Povolží a Uralu. Tehdy také byla podle W. Tremického (19) pro budoucí autonomní stát přijata nebesky modrá vlajka se zlatou tamgou, vodorovně položenou v horním cípu. Když však 12.12. 1917 Národní shromáždění zástupců těchto národů v Ufě vyhlásilo Volžsko-uralský stát, rozhodlo, že jeho vlajkou bude zlatá tamga na listu v barvě islámu - zelené. Dosud se bohužel M.V. Revnivcevovi nepodařilo najít v archivech autentické vyobrazení této vlajky, ale podle soudobých fotografií byla žlutá tamga umístěna svisle při žerdi

y/v

Obr. 8

- zeleného listu (*obr. 8*). Vyhlášení Volžsko-uralské sovětské republiky 22.1.1918, potlačení tatarského národního povstání proti tomuto aktu dne 29.3.1918 a konečně i usnesení lidového komisariátu Sovětského Ruska pro záležitosti národností z 21.4.1918 o rozpuštění Volžsko-uralského státu vedlo nakonec k jeho úplnému zániku.
- (19) Trembicky, W.: „Flags of non-Russian peoples under Soviet rule“ in *The Flag Bulletin* č. VIII:3.

Referring to symbolism of the Turkish President's emblem the flags of Turkic nations are shown and commented in this article (except of those nations which are either independent or autonomous in the frame of the Russian federation and their flags were published earlier). While flags of the Kumyks (Fig. 1) and the Nogai (Fig. 5) seem to be a pure phantasy of Turkish historians those of the Karachais (Fig. 2) and of the Balkars (Fig. 4) have a real background. Their prevailing blue colour is explained as traditional Turkish one and a double peak of the Mt. Elbrus is interpreted as a popular symbol of the both nations. In the Uigur Autonomous District of Sinkiang (China) living nation is represented by the slightly modified flag of the East Turkestan Republic from the period of 1944-1946 (Fig. 6) because the more recent symbol is not available. Although on the famous Turkish wall-calender is given under caption "Idil-Ural historical flag" that one published according to Fig. 7 was a symbol of the Tatar Community Center between 1989-1992 in fact. The correct flag of the Idil-Ural State (1917-1918) is shown under Fig. 8.

Josef Česák

CÍRKEVNÍ KOROUHVE A PAPORCE

zůstávají jediným vexilogickým fenoménem, o kterém se v našem zpravodaji dosud nepsalo. To ovšem neznamená, že bychom si nebyli vědomi dopadu, který náboženská symbolika na naši „světskou“ vexilogii má. Například vysvětlení pro to, že na vlajce žádného arabského státu nenalezneme barvy žlutou a modrou, lze sotva hledat jinde než v dekretnu kalifa Umara I., který kdysi dávno nařídil, že v jeho říši musí nosit židé žlutý turban a křesťané modrý. Bílý turban byl vyhrazen „věřícím“.

S hvězdami se naproti tomu setkáváme jak na vlajkách křesťanských států, tak ve vexilogii islámu, považujeme-li za jejich prototyp v prvním případě proslulou „hvězdu betlémskou“ a v druhém Al Tarek z 86. súry Koránu. Pro svou symetričnost a estetickost, ale i ideologickou potenci jsou ovšem hvězdy oblíbeným atributem i vlajek a praporů jinak než nábožensky motivovaných, ba přímo ateistických. Pěticípá rudá hvězda komunistů, sloužící k ilustraci hesla „Proletáři všech zemí (tedy pěti kontinentů), spojte se!“, mohla být parodována jako symbol s nevalnou perspektivou. Proto byla vexilogicky namnoze vylepšena na hvězdu žlutou (na rudém podkladě). Ve vesmíru signalizuje totiž hvězda s rudým spektrem těleso skomírající, odsouzené k zániku, zatím co symbol prosperity a životního elánu ve vexilogii se v souladu s astronomickými hledisky odvozuje od hvězdy zářivě bilé. A to i když má uprostřed dírku jako americký *mullet*, který ve skutečnosti nemá nic společného s astronomií a je převzat z kovbojské ostruhy.

V náboženské vexilogii je pěticípá hvězda chápána zpravidla jako *pentalfa*, „muž noha“, reprodukovatelná jedním tahem stylem „čáry-máry“, což byl starověký a středověký symbol chránící proti zlým kouzlům a zlým duchům (viz vlajka Maroka!). Šesticípá hvězda

Davidova jako symbol šesti biblických „dnů“, během nichž Hospodin stvořil svět, sedmicepá symbolizuje křesťanům sedm darů Ducha svatého, muslimům sedm verzí Koránu (do světské vexilogie promítнутa na staré vlajce Jordánska). Z „hvězdy betlémské“ se časem vyklubala konjunkce tří planet naší sluneční soustavy, ke které vzácně dochází po mnoha tisících letech a k niž podle výpočtu astronomů a čínských historických pramenů došlo právě v předvečer narození Krista. Na symbolice jí to neubírá, spíše naopak. Nelze si představit efektnější symbol naplnění dogmatu trojjedinosti boží. Charakter tohoto nebeského úkazu byl však zřejmě znám i některým současníkům, když bibličtí mágové (astrologové, v pozdější verzi „mudrci z Východu“, nakonec „Tři králové“) z něho, jak praví legenda, vyčetli, že se v Betlému narodil „nový král židovský“. Samotný Jupiter, jakožto astrologickou „hvězdu královskou“, měl ve svém horoskopu a později na své osobní standartě Osman I., zakladatele osmanské dynastie a Osmanské říše.

Hvězda Davidova, resp. Pečet' Šalamounova, vznikla složením dvou trojúhelníků, z nichž jeden směřuje vrcholem nahoru, druhý vrcholem dolů, a bývá též interpretována sloganem „co je dole, je i nahoře – co je nahoře, je i dole“. Trojúhelník je odpradávna starozákonním symbolem Jehovy a v Novém zákoně symbolem boží trojjedinosti, o které údajně marně hloubal i velký teolog svatý Augustin. V jeho době nebyl ještě znám integrální počet, stojící na dogmatu trojjediného bodu, který existuje v matematickém nekonečnu – po neustálém zmenšování trojúhelníku vzniklého konfrontací paraboly (křivky začínající a končící v nekonečnu) s úsečkou (symbolem našeho konečného trojrozměrného prostoru) až na vztah „diferenciál x k diferenciálu y “, tedy do stádia, kdy se všechny tři vrcholy trojúhelníku nacházejí v jednom jediném bodě. A když i nejexaktnější věda všech věd – vysoká matematika – právě tam, kde podrobuje lidské kontrole všechny věci našeho empirického jsoucna, tj. při integrálním výpočtu lineatury, kvadratury a kubatury, stojí na dogmatu trojjediného bodu v nekonečnu, proč by nějaké absolutní jsoucno nemohlo stejně dobře spočívat na principu trojjediného Boha v nekonečnu? Přeměna této smělé myšlenky na oficiální vexilogickou interpretaci by měla katastrofální dopad na státní vlajku Izraele, z které by se místo symbolu židovství stal spíše symbol křesťanství ...

Symboly zbývajících nebeských těles – Měsice a Slunce – dost běžné i na státních vlajkách v Asii, Africe, ba i Americe, se vyskytují v Evropě a Austrálii sporadicky jen v církevní vexilogii. O uspořádání vesmíru se v Bibli nikde nic nepraví. Ani v kapitole knihy Jozue, kde tento vojevůdce prosí Hospodina, aby „zastavil Slunce a umlčel Měsíc“, nejde o Slunce a Měsíc jakožto nebeská tělesa, ale jako o pohanštá božstva. V Gideónu byla svatyně boha Slunce. Kde byl Ajalon, se neví, ale název naznačuje, že to bylo středisko kultu bohyň Luny. Z těchto míst se dostávalo podpory pohanštému vojsku pěti emorejských králů, táhnoucím proti Izraelitům. Teologové účastnivší se procesu s Giordanem Brunem se nedopustili smrtelného hřachu tím, že se v duchu tehdy ještě oficiálně platné ptolemajovské doktriny nechali svést k chybné interpretaci této kapitoly, ale tím, že se chovali, jako by neznali stěžejní postulát Bible, obsažený v Desateru božích přikázání: Nezabiješ! Není od věci doporučit teologům, aby třeba obraz Panny Marie s Ježulátkem stojící na srpku měsíce neinterpretovali jako symbol jejího „nanebevzetí“, ale jako symbol vítězství křesťanství nad pohanstvím. A aby podobně řešili i symboliku jiných než mariánských korouhvi ...

Josef Česák, the father of Czech vexillology, explains symbols which can be found on church banners. He deals with the symbolism of five-pointed stars, the David star and the Sun respectively.

DVACET LET S VEXILOLOGIÍ

Nedávno jsem při pětadvádésáti výročí své vexilogické sbírky mimo jiné objevil svůj členský průkaz člena Vexilogického klubu s číslem 106, kde stojí: „... je členem Vexilogického klubu od 3.3.1979...“ Uvědomil jsem si, že je tomu dvacet let, co jsem se stal členem klubu a co jsem objevil tuto krásnou a zajímavou vědu, která se stala mým koníčkem zřejmě na celý život a již jsem ochoten obětovat prakticky všechny volný čas a někdy i nemalé finanční prostředky. To mě přivedlo k zamýšlení, jak jsem se vlastně k vexilogii dostal, a usoudil jsem, že by nebylo od věci se o tom podělit i s dalšími členy klubu, zejména s těmi novějšími, pro které by možná něco z mých dosavadních zkušeností a poznatků mohlo být užitečné.

Moje vůbec první setkání s vlajkami se událo někdy v roce 1974, kdy mi bylo necelých deset let. V knihovně svých rodičů jsem objevil slovník „A – Z“ vydaný v roce 1972 nakladatelstvím Academia, jehož součástí byla příloha, která sestávala z barevných map kontinentů a z barevné vlajkové tabule, kde byly vyobrazeny vlajky všech tehdejších samostatných zemí a myslím, že i některých závislých území. Vlajky mi v této knize učarovaly tak, že jsem se je pokoušel obkreslovat a různě zvětšovat. Již tehdy ve mně hlodal červiček, který toužil vědět, proč ta která země má zrovna takovou vlajku, jakou má. Moje neznalost však vedla tak daleko, že jsem například usuzoval, že když Argentina má modro-bílo-modrou vlajku se žlutým sluncem, bude to asi proto, že je to země věčného ledu a sněhu, kde na bílý sníh svítí slunce. Když jsem četbou jiných knih zjistil, že tomu tak není, byl jsem trochu zklamán, a tím více jsem toužil zjišťovat, proč vlajky jsou zrovna takové a co symboly na nich umístěné znamenají. Protože to neušlo mému otci, dostal jsem od něho na Vánoce roku 1976 svoji vůbec první vexilogickou knihu, a to *Vlajky, znaky zemí světa* s texty Ludvíka Muchy. Tato kniha ve mně vyvolala doslova vlnu nadšení a zároveň rozhodla o mých zálibách na dalších dvacet let, což jsem ovšem tehdy ještě netušil...

Konečně jsem se mohl dočít o vlajkách něco více a kniha se pro mě stala něčím jako bibli. Nespouštěl jsem ji z očí a hýčkal jsem ji, jak jsem jen mohl. Studoval jsem ji tak detailně, že asi za měsíc jsem dokázal zepamě popsat všechny vlajky zde uvedené. V knize jsem se mimo jiné dočetl, že informace o změnách vlajek přináší časopis Lidé a země a zpravodaj Vexilogického klubu v Praze. To bylo něco, pomyslel jsem si. Časopis věnovaný jenom vlajkám! Ale v knize jsem nenašel adresu; na to, že existuje nějaký Vexilogický klub jsem pozapomněl a raději pilně kupoval časopis Lidé a země. Občas zde sice novinky vlajek byly, ale pořád to nebylo ono. A tak jsem koncem roku 1978 dostal nápad. Zkusím napsat do redakce časopisu, zda nemají adresu Vexilogického klubu, kam bych se chtěl přihlásit a začít odebírat jeho zpravodaj. Jaké bylo moje překvapení, když místo odpovědi z Lidé a země jsem obdržel dopis přímo z klubu s přihláškou, kde mi bylo sděleno, že Vexilogický klub mě rád uvítá za člena. A tak jsem pečlivě vyplnil přihlášku a zanedlouho jsem dostal svou první *Vexilogii*. Bylo to číslo 27 a uvnitř byl článek pojednávající o vlajkách španělských autonomních oblastí.

Tím však moje dosavadní poznání utrpělo další šok... Do té doby jsem si myslел, že existují jen vlajky státní, případně národní. Ale že existují i vlajky nižších správních celků, vlajky obchodní, panovníků, námořní atd. – to pro mě byla v tuto chvíli zásadní novinka. Brzy jsem poznal, že na přehled o všech těchto vlajkách mi nebude stačit jeden sešit formátu A4, kam jsem si dosud vlajky kreslil a postupně doplňoval. Proto jsem se od té doby pravidelně zúčastňoval všech výročních schůzí Vexilogického klubu, kde jsem coby zřejmě tehdy nejmladší člen sondoval u starších a zkušenějších kolegů, jak to dělají oni. Často jsem slýchával

z úst kolegů o vexilogické sbírce, ale dost dobré jsem nechápal, co si za tím mám představit. Sbirají snad velké textilní vlajky a ty shromažďují doma, a když ano, kde je berou?! To byly otázky, které mi vrtaly hlavou. Od některých kolegů jsem posléze zjistil, že vexilogická sbírka je úplně něco jiného, avšak když došlo na to, jak si ji uspořádat a z čeho, setkal jsem se s různými odpověďmi. Někdo si dělá listky do kartotéky, kde na kartičce je jen jedna vlajka, jiný kreslí celé soubory vlajek na jednu velkou čtvrtku, někdo si vlajky převádí na diapozitivy a jiný sbírá třeba jen knihy s vexilogickou tématikou.

Jelikož odmalička rád a snad i dobře kreslím, rozhodl jsem se pro kreslení vlajek barevnými fixy. To byl tehdy zřejmě nejlepší způsob, jak získat jasné a věrné barvy, a i cenově to bylo pro mě – začínajícího středoškoláka – dostupné. Jak ale na to? Jak začít? Dají se vůbec uspořádat vlajky tak, aby vše bylo přehledné a v případě potřeby ihned dosažitelné jako v knize? To byly další otázky, kterými jsem se několik měsíců zabýval. Ze všech možností mě nakonec nejvíce ovlivnil článek ve *Vexilogii* č. 35 od Jindry Albrechtové s názvem „Moje vexilogická sbírka“, která zde popisuje uspořádání své sbírky zcela jasně a konkrétně. Její systém se mi zdál opravdu originální a začal jsem svoji sbírku organizovat podobným způsobem. Veškeré kresby vlajek jsem začal jako ona kreslit na čtvrtky jednotného formátu A4 a ty jsem ukládal do veliké krabice. Převzal jsem i systém řazení čtvrtků s vlajkami podle jejich důležitosti. Každému státu je proto vyhrazeno několik čtvrtků. Některé země jako USA, Německo, Česká republika, Rusko, Brazílie apod. mají čtvrtky i několik desítek, jiné třeba pouze jednu. To je v případě, že státní vlajka plní všechny ostatní funkce. První čtvrtka je vždy vyhrazena pouze vlajce státní a státnímu znaku. V záhlaví je dále název státu v češtině, a to červeně, a pod ním černě v příslušném úředním jazyce. Následuje čtvrtka, kde jsou vlajky panovníků, obchodní, válečného námořnictva a národní (pokud je ovšem státy mají zavedeny). Třetí a následující jsou věnovány vlajkám federací, autonomních oblastí a dalších nižších správních celků, pokud mají vlajky, a to sestupně až k vlajkám měst a obcí. Další čtvrtky jsou pak věnovány vlajkám historickým. Omezil jsem se pouze na historické vlajky státní, jednak proto, že mě vývoj státních vlajek u jednotlivých zemí velice zajímá, jednak proto, že historických vlajek je velké množství. Poslední čtvrtky vyhrazuju vlajkám různých organizací, sportovních klubů a zejména, jak já to nazývám, dokumentaci, tj. výstřížkům z novin a časopisů, kde jsou vlajky zobrazeny ve své skutečné podobě (např. na stožárech, budovách, lodičkách, na různých konferencích apod.) Podrobnosti, jak takovou sbírku vytvořit, najde každý začínající vexilog ve zmínovaném článku Jindry Albrechtové.

Vlajky si dodnes kreslím a překresluji sám, a to většinou barevnými fixy. V poslední době jsem přišel na chuť i kombinaci lepení z barevných papírů a dokreslování detailů fixy, i když z nedostatku času jsem již několikrát „podváděl“ a zejména složitější vlajky jsem si zkopioval na kopírce a pak je dodatečně vybarvil. Čerpám prakticky ze všech dostupných knih, které se objevily na našem trhu, nebo které jsem získal od jiných kolegů či ze zahraničních zpravodajů. Vždy však dodržuji zásadu, že vlajku bych měl nakreslit či z takového pramene obkreslit sám, svojí rukou. Teprve pak mi taková sbírka přináší to pravé potěšení. Je to nádherný pocit, když dokončím obrázek poměrně složité vlajky, kterou jsem kreslil třeba celé jedno odpoledne! Postupem času však zjišťuji, že moje „technika“ je více než zastaralá a že i do vexilogie začíná pronikat počítačová technika, která dokáže vytvořit zcela přesně a nádherně obrázky vlajek včetně perfektních popisů různými typy písma. A tak zřejmě i já po 20 letech budu nuten postupně svoji sbírku přebudovávat na jiném základě. I když žádný počítač nemůže nahradit radost z vlastního výtvaru, takže kdo ví ...

Za těch uplynulých dvacet let jsem takto nashromáždil ve své sbírce cca 1000 čtvrtek formátu A4, na nichž mám nakresleno asi 5 000 vlajek. Další stále přibývají, i když pomaleji než dříve, kdy jsem měl přece jen více času se tomuto krásnému oboru věnovat. Doufám, že jsem svým zamyšlením alespoň malíčku pomohl začínajícím vexilogům v tom,

jak si sbírku zorganizovat. Proto úplně nakonec bych rád poděkoval paní Albrechtové za to, že svůj článek tehdy napsala a tím mě inspirovala, a dále dvěma osobám, bez nichž bych se možná k vexilogii nikdy nedostal – panu docentu Ludvíku Muchovi za to, že napsal knihu *Vlajky, znaky zemí světa*, která mne do světa vlajek zavedla, a dále svému otci panu Josefmu Hubkovi, který mi tuto knihu koupil a tím umožnil, abych si našel konička skutečně na celý život. Koníčka, který mě obohatil o vědomosti nejen z vexilogie, ale i historie, geografie a dalších věd. Těmto, ale i dalším členům klubu ještě jednou děkuji!

Josef Hubka, a member of the Vexillology Club committee, recollects the time when he started to be interested in vexillology. He was ten when he watched coloured plates with flag drawings in a Czech dictionary A-Z. He remembers his father who bought a Czech book on flags in 1975 to him and his joy when he became a member of the Vexillology Club in 1979. He mentions an article about making the flag drawings collection in Vexilogie No. 35 and describes how he has been drawn flag pictures for twenty years.

VLAJKA NATO

Severoatlantická aliance (angl.: North Atlantic Treaty Organization, NATO) vznikla v roce 1949. Dne 4. dubna podepsalo dvanáct států (Belgie, Dánsko, Francie, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, USA a Velká Británie) dohodu, jež vstoupila v platnost 24. dubna tr. V roce 1952 bylo přijato Řecko a Turecko, v roce 1955 Spolková republika Německo a v roce 1982 Španělsko. K těmto šestnácti zemím přibyla spolu s Maďarskem a Polskem v roce 1999 také Česká republika. Stalo se tak v americkém městečku Independence (Miss.) 12. března v 19.04 SEČ.

Oficiálním emblemem NATO se stala kompasová růžice. Je zajimavé, že není jasné, kdo emblém navrhl; víme jen, že pochází od někoho z mezinárodního štábku. Emblém je obvykle

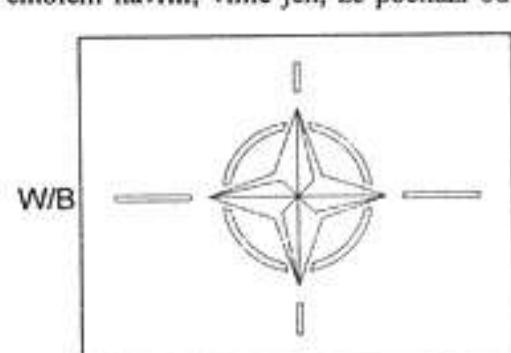
modrý nebo černý na bilém či světlém podkladě. Růžice je tvořena čtyřmi navzájem kolmými paprsky. Linky vycházející z růžice v prodloužení hrotů jsou součástí emblému, mohou však mit různou délku podle místa, které emblém zaujímá.

Dne 14. října 1953 rada aliance "...schválila vlajku NATO, kterou tvořila modro-bílá kompasová růžice na tmavomodrému listu". Ačkoliv se hovoří o dvou odstínech modré, ve skutečnosti se používá pouze jednobarevné provedení. Oficiální odstín je Pantone Color Guide No 280. Emblém je ve středu vlajkového listu a střely růžice a linky leží na osách stran.

Geometrie vlajky je definována tabulkou:

Délka	400
Šířka	300
Průměr růžice	150
Průměr kruhu	115
Velikost mezery mezi růžicí a linkou	10
Velikost mezery mezi linkou a lemem	30

Šířka linek a šířka linie kruhu nejsou uvedeny stejně jako tvar kompasové růžice. Modrá barva symbolizuje vody Atlantiku. Kruh je symbolem jednotné vůle, kompasová růžice

symbolizuje společné směřování k miru prostřednictvím politické, hospodářské a vojenské spolupráce.

Na oficiálním emblému NATO vytvořeném při příležitosti padesátého výročí založení je již česká vlajka zobrazena mezi ostatními a podle anglické abecedy je umístěna mezi vlajkami Kanady a Dánska. Slavnostní vyvěšení české vlajky před bruselským sídlem NATO proběhlo dne 16. března 1999 v 9.45. Vlajku vztyčili za přítomnosti předsedy vlády České republiky Miloše Zemana vojini Lukáš Novotný a Tomáš Jelinek z pražské posádky Čestné stráže.

pex

Oficiální stránky NATO (www.nato.int)

K.H. Hesmer: Flaggen und Wappen der Welt. Gutersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag, 1992.
Vstup do aliance zakončilo vztyčení vlajek. MF dnes ze 17. března 1999, s. 1 a 9.

NOVÉ VLAJKY

JIŽNÍ GEORGIE A JIŽNÍ SANDWICHOVY OSTROVY

Dodatek ke své zprávě o znaku tohoto britského zámořského území, kterou přinesla *Vexilologie* č. 89 (s. 1742), bych chtěl informovat o jeho vlajce tak, jak mi ji potvrdil ředitel Úřadu komisaře Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů. Kromě vlajky komisaře, tvořené britským Union Flagem se znakem území na bílém disku uprostřed, rámovaným vavřínovým věncem, se používá i vlastní vlajka území. Tvoří ji britská modrá služební vlajka (Blue Ensign), v jejíž vlající části je uprostřed bílého disku o průměru rovném polovině šířky listu umístěn celý znak území, tj. nikoliv jen jeho štít, jak vlajku popisuje publikace A. Znamierowského *The World Encyclopaedia of Flags*, která navíc štít klade přímo na modrý list. Datum zavedení vlajky není zatím známo, i když A. Znamierowski uvádí r. 1992, kdy byl schválen znak území. (Dopis Gordona M. Liddla, ředitele Úřadu komisaře ze 7.3.2000.) RK

NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY

JIŽNÍ AFRIKA

27. duben je v Jižní Africe slaven jako Den svobody. Před šesti lety, 27. dubna 1994, byla poprvé vztyčena nová vlajka Jižní Afriky a o šest let později v tento den představil prezident Thabo Mbeki na vojenské přehlídce uspořádané při příležitosti oslav Dne svobody v Bloemfonteinu nový státní znak.

Při zavedení nové vlajky se předpokládalo, že do pěti let bude přijat i nový státní znak země. Zavedení nového symbolu státní suverenity je pochopitelně velmi drahé. Nejde jen o to vyrobit nový typář státní pečeti, ale změnit všechny dokumenty, kde se znak nachází, vyměnit mince, vyrobit nové pasy a označení pro všechny veřejné budovy a mnoho, mnoho dalších akcí. Původní odhadová hovořily o částce 62 milionu randů. Nakonec byl rozpočet snížen na částku necelých 17 milionů randů, která bude vydána v průběhu nejméně tří let. Garantem zavedení státního znaku bylo Ministerstvo umění, kultury, vědy a technologie.

Důvodem pro přijetí nového znaku byla skutečnost, že znak z roku 1910 (pozměněný v roce 1930) obsahoval prvky z koloniální éry a nedostatečně odrázel lid a kulturu této země. Vláda vyzvala veřejnost, aby se podílela na navrhování motivů nového státního znaku i jeho

nového motta s tím, že návrhy budou posouzeny Heraldickou komisi a poté předloženy vládě ke schválení.

Datum přijetí nového znaku vláda stanovila na 1. ledna 2000. Proces přijetí byl schválen na zasedání vlády 16. srpna 1999. Avšak návrh, který Heraldická komise předložila vládě ke schválení, byl odmítnut. Vycházel z tradičního heraldického pojetí znaku se zvířecími štitonoši a šitem, na němž byla figura v podobě státní vlajky. Motto bylo v angličtině a znělo UNITY IN DIVERSITY. Vláda 1. prosince 1999 rozhodla, že datum přijetí nového státního znaku bude odložen o několik měsíců tak, aby nový znak splňoval všechna kritéria stanovená vládou a vyzvala Design South Africa, zastřešující organizaci návrhářských ateliérů v zemi, k podání nových návrhů. Vláda nakonec akceptovala tři návrhy, z nichž byl jako vítězný vybrán návrh Iaana Bekkera, ředitele ateliéru FCB Group.

Jednotlivé elementy nového státního znaku Jižní Afriky vytváří dva kruhy. Spodní kruh (*The circle of Foundation*) symbolizuje základy státu a horní (*The circle of Ascendance*) jeho vzestup. Elementy kruhu základů jsou motto, sloni kly, pšeničné klasy a štit nad nímž jsou zkříženy kopí a *knobkierie* (primitivní zbraň - dlouhá tyč, ukončená kamennou hlavici). Kruh vzestupu tvoří květina protea, pták pisař hadilov a vycházející slunce.

Motto zni !KE E: /XARRA //KE a je napsáno bilo na zeleném podkladě v jazyce Khoisanského kmene Sanů (/Xam). Tento jazyk používá různé mlaskavé zvuky, které jsou písmem vyjádřeny vykřičníkem a lomítky. Přibližná výslovnost je (mlask)-eh-air-(mlask)gaara-(mlask)-eh. Každé mlasknutí je ovšem jiný zvuk. V překladu heslo znamená "odlišní lidé, spojte se" a vyzývá národ ve shodě s preambuli ústavy k sounáležitosti a národní hrnosti.

Zlaté pšeničné klasy jsou symbolem plodnosti a symbolizují myšlenku vzkličení, růstu a rozvoje všech možností. Symbolizují také výživu lidu a představují zemědělskou stránku země. Sloni kly ve dvou odstínech zlaté barvy symbolizují moudrost, sílu, uměřenosť a věčnost.

Zlatý štit s hnědým orámováním slouží jako symbol identity a duchovní ochrany. Je na něm základní symbol národa: dvě hnědé zdravíci se postavy s bílými doplnky (ve stylu skalních kreseb nejstarších známých obyvatel jižní Afriky Khoisanů na Lintonském kameni) symbolizující jednotu, příslušnost k národu a také společenskou humanitu.

Kopi a *knobkierie*, oboje černé, jsou dvojjediným symbolem obrany a autority. Směřují k zemi, což symbolizuje mír. Protea (*protea cynaroides*) symbolizuje krásu země a rozkvět možnosti a úsilí národa o africkou renesanci. Představuje holistickou integraci sil, které vyrůstají ze země a jsou jí vyživovány. Vyobrazení je provedeno v nejoblibějších afrických barvách - zelené, zlaté, červené a černé. Pět listů je zelených se zlatou výplní, nad nimi je ve třech řadách devět trojúhelníků. Trojúhelník na vrcholu je červený, krajní zelené, prostřední ve spodní řadě černý a vnitřní zlaté.

Pisař hadilov (*Sagittarius serpentarius*) je vyobrazen ve třech odstínech zlaté barvy v letu a je ztělesněním rozmachu a rychlosti. Jeho dlouhé nohy, představované kopím a *knobkierie*, jimiž loví hady, symbolizují ochranu národa před nepřátemi. Je poslem nebes a přináší na zem jeho požehnání a v tomto smyslu je symbolem Božího majestátu. Vzepjatá křídla jsou emblémem vzestupu národa a také představují jeho ochranu. Je vyobrazen ve zlaté barvě, což jasně symbolizuje jeho spojitost se sluncem a nejvyšší silou.

Vycházející slunce představuje jas, lesk a nejvyšší princip zdroje energie. Symbolizuje slib znovuzrození, aktivní schopnost reflexe, vědění, dobrého úsudku a silu vůle. Představuje zdroj života, světla a lidstva. Paprsky jsou zobrazeny dvoubarevně. Heraldicky levá strana je zlatooranžová, pravá zlatá.

Kompletní struktura znaku představuje kombinaci spodního a horního kruhu jako symbolu nekonečna. Obrys celého znaku tvoří tvar kosmického vejce, z kterého povstává písar hadilov. Symbolizuje to znovuzrození ducha velkého a hrdinského národa. Nový státní znak je též umístěn ve středu velké státní pečeti.

Petr Exner

Literatura:

On a new national coat of arms for South Africa. Statement by the minister of arts, culture, science and technology, dr. Ben Ngubane, 16.8.1999. (<http://www.dacst.gov.za/speeches/minister/aug1999/coatofar.html>)

Statement on cabinet meeting, 1.12.1999. (<http://www.polity.org.za/govdocs/pr/1999/spr1201.html>)

Address by President Thabo Mbeki at the South African National Defence Force Day Parade and the Unveiling of the New Coat of Arms, Bloemfontein, 27.4.2000. <http://www.polity.org.za/govdocs/speeches/2000/sp0427a.html>

Bruce Berry, Johannesburg, South Africa, e-mail 28.4.2000 a 16.5.2000

National Coat of Arms, South Africa Government Online. <http://www.gov.za/symbols/coatofarms.htm>

Jan Oskar Engene, Bergen, Norway, e-mail 30.4.2000

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Erwin Günther: Politische Symbolik in der DDR 1989/90 (Präsentation zum 8. Deutschen Vexillologentreffen am 9./10. Oktober 1999 in Bremen und Bremerhaven), vydáno vlastním nákladem v Limbachu-Oberfrohně r. 1999, 43 stran, 121 černobílých vyobrazení, cena neuvedena.

Takřka tradiční součástí setkání německých vexilogů se již staly pozoruhodné referáty místopředsedy DGF Erwina Günthera, který se s trpělivou pravidelností věnuje některé z oblasti vexilogie v bývalé Německé demokratické republice. Nyní si pro své vystoupení vybral tématiku politické symboliky přelomového období pádu komunismu v NDR v letech 1989-1990. V dokonale dokumentované (149 odkazů) studii, která souběžně vyšla i v knižní podobě, se autor vedle problematiky státní vlajky NDR věnuje především praporům a emblémům politických stran a společenských organizací v bývalé NDR, jakož i jejich proměnám a vzniku nových v revolučním období 1989-1990. Objevnou kapitolou jeho studie je Güntherovo pojednání o spontánně vytvořených „lidových vlajkách“ a o renesanci symbolů historických zemí, kdysi existujících na území současné NDR, které se začaly neoficiálně používat na lidových shromážděních. Jako vždy je možno doporučit toto kvalitní vexilogické dílo všem, kteří se chtějí poučit jak o německé či politické vexilogii, tak i o metodice, která má být při přípravě obdobného díla použita.

-jm-

RŮZNÉ

FLAGA – VIZITKA POLSKÝCH VEXILOLOGŮ

Na 18. mezinárodním vexilogickém kongresu ve Viktorii ve dnech 28. července až 2. srpna 1999 jsem měl příležitost si pohovořit s Alfrédem Znamierowskym, předsedou Polské vexilogické společnosti. Alfréd mluví plynne česky, takže jsme neměli žádné dorozumívaci potíže. Hovorili jsme nejen o činnosti společnosti, nýbrž hlavně o jejím novém časopise, který pod názvem *Flaga* začal vycházet začátkem roku 1999. Je škoda, že členové našeho klubu toho o aktivitách našich polských přátel mnoho nevěděli. Zde je příležitost napravit tento nedostatek.

Díky za první tři čísla zpravodaje Flaga. Velmi se mi libí. Kdy vznikla myšlenka vydávat časopis věnovaný výhradně vlajkám, na základě jakého rozhodnutí společnosti?

Bylo nám jasné, že vexilogická společnost nemůže existovat bez vlastního časopisu. Je velice důležitým pojitem mezi výborem a členstvem, je zdrojem informací pro členy, kteří nemají možnost si opatřit informace jinde, ať už z finančních nebo jazykových důvodů. Kromě toho výměna časopisu domácího za cizí je pro společnost výhodná, ostatně jako pro každou jinou. Myšlenka vydávat zpravodaj vznikla už v roce 1995, ale její realizace byla možná až začátkem 1999.

Jak často má vycházet?

Pětkrát do roka, tj. každé dva měsíce, kromě července a srpna, kdy většina lidí je na letní dovolené. Rozsah každého čísla se bude pohybovat kolem 16 stran. Prvni jich mělo dvanáct (bohužel jsme je zapomněli všechny očíslovat), dvojčíslo 2/3 za březen až červen mělo už 16 stran.

Proč jste zvolili formát A4?

Je pro nás nejvhodnější jak z tiskových, tak i rozmnožovacích možností.

První číslo je věnované vlajkám samosprávných územních jednotek. Jacek Skorupski cituje obsáhlé příslušný zákon a komentuje jej z vexilogického hlediska. Znamená to, že chcete uveřejňovat hlavně vlajky polských regionů, měst a obcí?

Ano, těžištěm naší práce má být regionální a městská vexilogie. Je to pochopitelné. Kdo jiný se má zabývat timto tématem než právě Poláci? Ale musíme informovat své čtenáře také o tom, co se ve světě děje, jaké nové vlajky vznikají, a pro mladší členy naší společnosti přinášet souhrnné články o historii jednotlivých vlajek. K tomu má sloužit pravidelná rubrika „Vlajkové portréty“. V prvním čísle představujeme korejskou vlajku, která dnes vlaje pouze v jižní části země. Z našeho hlediska je dvojčíslo 2/3 důležité pro náležité dorozumění s členstvem. Je výhradně věnováno terminologii. Pro snazší vyhledávání terminů je slovník rozdělen do několika kapitol: základní pojmy, tvary vlajek, jejich součásti, dělení na pole, hlavní vexilogické figury a pravidla popisu vlajky.

Uvažujete v budoucnu o barevných stránkách?

Ano, v každém čísle budou alespoň čtyři barevné stránky. V čísle 4 je jich sedm. Souvisí to s tím, že budeme publikovat všechny legislativní dokumenty týkající se polských vlajek od roku 1919 dodnes. Tyto barevné přílohy budou uveřejněny buď v originále, nebo ve formě barevných fotokopií.

Máte zájem na uveřejňování článků, které už byly otištěny v cizině, například v české Vexilologii, a které by mohly zajímat polské čtenáře?

Ne, budeme uveřejňovat pouze originální příspěvky zaslávané našemu bulletinu. Budeme však informovat své členy o nejdůležitějších článcích otištěných v zahraničí.

Čtu v impresu, že ve vedení společnosti nastaly určité personální změny.

Je tomu skutečně tak. Loni na výroční schůzi jsem byl zvolen předsedou společnosti a dosavadní předseda Andrzej Beblowski se stal mistropředsedou. Zůstává pořád velice aktivní. Kromě toho je Michał Godlewski dalším mistropředsedou a Jacek Skorupski generálním tajemníkem. Funkci pokladníka byl pověřen Leszek Blaszczyk. Společnost má tudiž výkonné a aktivní představenstvo, které je současně i redakční radou.

Kolik má společnost členů a jaká je jejich aktivita?

Kolem třiceti, ale jen asi třetina je aktivní, pokud se týká publikační činnosti, redakční práce a navrhování vlajek.

To je ale velice slušný poměr aktivních k neaktivním. Jak často se schází výbor společnosti?

Dost pravidelně každý měsíc kromě července a srpna.

Uvažujete o tom, uspořádat čas od času národní kongres?

Zatím jsme na to nemysleli. Ale je docela možné, že první uspořádáme ještě v příštím roce, tj. 2000.

Doufám, že se uvidíme na 2. českém národním vexilogickém kongresu v Ústí nad Labem na podzim roku 2000.

Ano, i já se těším na toto setkání, na které má v úmyslu přijet i několik dalších členů naší společnosti.

Jiří Tenora

ING. PETR EXNER PADESÁITLETÝ

Jeden z nejaktivnějších členů výboru našeho klubu i české vexilogie ing. Petr Exner, podepisující se známou zkratkou pex, se dožívá 1. května 2000 padesáti let. Narodil se a žije v Hradci Králové, vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a je zaměstnán jako vedoucí informačních systémů na Vysoké škole pedagogické v Hradci Králové. Členem Vexilogického klubu je od r. 1977, členem jeho výboru s funkcí tajemníka pro kongresy od r. 1995 a jeho profese ho přivedla ke specializaci na vexilogickou informatiku. V rámci tohoto zaměření počítačově zpracovává rejstříky *Vexilogie* (od r. 1988), založil rubriku Vexilogický software a od r. 1996 spravuje České vexilogické stránky (CVP) na internetu. V r. 1994 založil v Hradci Králové Středisko vexilogických informací jako první regionální vexilogickou organizaci v České republice. Jeho zpravodaj, zvaný do r. 1995 Informace, od r. 1996 pak VexilINFO, vychází 6x ročně a v červenci-srpnu dosáhne čísla 50. Ing. Exner je také autorem vlajky a loga této instituce. Od r. 1995 se podílí na přípravě *Vexilkontaktu*, nepravidelné přílohy *Vexilogie*, a od r. 1996 i na anglické verzi této přílohy.

Sám také inicioval a r. 1996 realizoval 1. český národní kongres v Hradci Králové. Kongres měl vysokou organizační i odbornou úroveň, dobrou mediální propagaci a reprezentativní mezinárodní účast. Exner je též autorem jeho vlajky, editorem Sborníku této konference (1997) a zakladatelem Kongresové ceny za zásluhy o českou vexilogii, která tam byla poprvé udělena. K jeho největším pozitivům patří však podnět a uskutečnění (za spolupráce ing. J.

Tenory) Vexilogického lexikonu (Hradec Králové 1996). Je to vynikající a dosud ne po zásluze zhodnocená edice, která – pokud by vyšla v některém světovém jazyce – by oprávněně aspirovala na ocenění vexilonem.

V současné době se Exner podílí na dokumentaci vexilogické práce podvýboru pro heraldiku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. K tomu shromáždil a sepsal všechna usnesení předsednictva ČNR z let 1991-1992 a poslanecké sněmovny od r. 1993 a poskytl tak pevný základ k soupisu obecních praporů, které tyto instituce schválily a potvrdily příslušným osvědčením.

Příteli ing. Petru Exnerovi k jeho abrahámovinám srdečně blahopřejeme.

L. Mucha

2. ČESKÝ NÁRODNÍ VEXILOLOGICKÝ KONGRES SE BLÍŽÍ

Na konci května tr. zatím pouze necelá dvacítka českých vexilogů zaslala organizátorem kongresu vyplňnou závaznou přihlášku a uhradila příslušné poplatky. Posluchárny i koleje Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem přitom disponují dostatečnou kapacitou, aby mohly hostit jak vexilogie z naší republiky, tak i německé vexilogie, kteří v Ústí nad Labem uspořádají své výroční zasedání. Čeští vexilogové však budou mít bohatší program. V pátek 8. září zahájí vernisáž vexilogické výstavy, v sobotu vyslechnou řadu zajímavých přednášek, v neděli se pak zúčastní výroční členské schůze. Pokud jste dosud neposlali závaznou přihlášku a plánujete cestu do Ústí nad Labem, učiňte tak co možná okamžitě.

abr

ERRATA

Opravte si ve 115. č. Vexilogie tyto chyby a nedopatření:

s. 2161, ř. 10: československé místo česko-slovenské

s. 2165, vypust'te poslední odstavec na konci stránky

s. 2170, na konci stránky dopříte jméno autora zprávy: L. Mucha.

Autoři hlavních článků:

Ing. Jaroslav Martykán, Matúškova 796, 140 00 Praha 4 – Chodov

Michail Vladimirovič Revnivcev, a/ja 90, 413116 Engels – 16, Rusko

Ing. Josef Česák, Vazovec 28, 511 01 Turnov

Josef Hubka, Bajkalská 28/1170, 100 00 Praha 10 - Vršovice

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravidla Vexilogického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. Petr Exner. Anglické překlady Darina Martykánová.

OBSAH:

VLAJKY TURKICKÝCH NÁRODŮ - I.	2175
CÍRKEVNÍ KOROUHVE A PRAPORCE	2180
DVACET LET S VEXILOLOGIÍ	2182
VLAJKA NATO	2184
NOVÉ VLAJKY	2185
Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy	2185
NOVÉ STÁTNÍ ZNAKY	2185
Jižní Afrika	2185
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	2187
RŮZNÉ	2188
Flaga – vizitka polských vexilologů	2188
Ing. Petr Exner padesáti let	2189
2. český národní vexilogický kongres se blíží	2190

CONTENTS:

THE FLAGS OF TURKIC NATIONS – I	2175
CHURCH BANNERS	2180
TWENTY YEARS SPENT WITH VEXILLOLOGY	2182
THE FLAG OF NATO	2184
NEW FLAGS	2185
South Georgia and the South Sandwich Islands	2185
NEW STATE ARMS	2185
South Africa	2185
BOOK REVIEWS	2187
VARIA	2188
Flaga – the visiting card of Polish vexillologists	2188
Petr Exner is fifty	2189
The 2nd Czech national flag congress is coming soon	2190